

av JESPER STRÖMBÄCK

”Ett spännande politiskt händelseförlopp är inte bara en förutsättning för en spännande politisk nyhetsjournalistik; det är också en förutsättning för att försvara budgetar och utrymme i tidningar och nyhetssändningar.”

Valtemperaturen stiger

Valtemperaturen stiger och påverkar alla som är politiskt intresserade. Mest påverkar den politiskt aktiva och de journalister som bevakar valet. Att politiskt aktiva är nervösa har sin förklaring i de senaste decenniernas successiva förändring av väljarkåren. Politikermisstron har ökat, allt fler bestämmer sig allt senare för hur de ska rösta. Allt fler är öppna för att byta parti eller att rösta på olika partier i olika val. Som ett exempel kan nämnas att nästan 60 procent bestämde sig för hur de skulle rösta under själva valrörelsen 2002.

Kärnan av pålitliga sympatisörer har blivit mindre i takt med sjunkande partiidentifikation och ökad väljarrörlighet. Partierna måste inte bara vinna nya väljare; de måste också återvinna gamla väljare. Lite tillspetsat kan man säga att om gårdagens marginalväljare var de som inte hade bestämt sig innan valrörelsens inledning, dagens marginalväljare är de som med säkerhet har bestämt sig i förväg för hur de ska rösta.

Mycket kan hända i nutida valrörelser jämfört med valrörelserna för ett par decennier sedan. Till detta kommer att vi nu har fler partier som har vissa förutsättningar att förändra spelplanen, dessutom en borgerlig allians som är enigare än någonsin och som har goda förutsättningar att vinna.

Men även de politiska journalisterna är nervösa. I takt med ökad

konkurrens och ökade svårigheter att fånga människors uppmärksamhet har det blivit viktigare för den politiska nyhetsjournalistiken att ha spännande berättelser att berätta. Ett spännande politiskt händelseförlopp är inte bara en förutsättning för en spännande politisk nyhetsjournalistik; det är också en förutsättning för att försvara budgetar och utrymme i tidningar och nyhetssändningar.

Den politiska nyhetsjournalistiken behöver politiken för att motivera sin egen betydelse. Där partierna kan ses som förlorare i ett oförutsägbart politiskt händelseförlopp kan den politiska nyhetsjournalistiken ses som vinnare.

Det är mot den här bakgrunden man ska förstå den utveckling som de senaste månaderna har gett oss förtal(s)kampanjen mot Fredrik Reinfeldt, turerna kring katastrofkommissionen och KU-förhören, Marita Ulvskogs utfall mot näringslivet för att de inte investerar tillräckligt mycket i Sverige, diskussionen om de borgerliga partierna skulle gå fram med gemensamma valsedlar och den borgerliga alliansens konvent. Ju mer osäkert det politiska landskapet är, desto mer kommer partierna anstränga sig för att bli professionella i sin politiska kommunikation och i sin mediehantering. Men, desto vanligare blir diverse misstag och desperata försök för att med medieuppmärksamhet vända en negativ trend.

När så sker välkomnas det med glädje av den politiska journalistiken,

om inte i teorin så i praktiken. Det legitimerar deras benägenhet att gestalta politik som spel och strategi istället för som sakfrågor. Mer eller mindre allvarliga skandaler är alltid journalistiskt tacksamma att bevakas. Sådan rapportering är inte bara mindre resurskrävande; den är också mer spännande och underhållande.

Att blanda information och underhållning är en central trend, oavsett om det handlar om partiernas försök att nå ut eller om mediernas bevakning av politik. Tanken är att locka dem som annars inte är så politiskt intresserade. Att göra politiken eller den politiska bevakningen mer underhållande är dock inte det lättaste. Risken är att det varken tillfredsställer dem som är intresserade av politik eller dem som söker underhållning.

Frågan är om inte SVTs politiska dokusåpa Toppkandidaterna är ett bra exempel på det. Tanken var god, att intressera unga människor för politik. Utifrån de avsnitt som hittills har sänts har man varken lyckats skapa bra underhållning eller god information.

Låt oss hoppas att samma dom inte behöver fällas över valbevakningen. Låt oss också hoppas att valtemperaturen inte stiger så mycket att vi glömmer bort det som ur ett demokratiskt perspektiv är viktigast av allt: Valet är till för medborgarna och deras möjligheter att utkräva ansvar och påverka den framtida politiken.